

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
30 фран. у алату, на по године
10 фран. у алату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштом
укупним непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је изручије, г.
Петру Радаковићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дониеси се плаћа
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од чет цифе-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— У четвртак, 25 о. м., на дан рођења Његовог Краљевског Височанства Њазара Господара, одржато је у овдашњој манастирској цркви свечано благодарење, на коме су присуствовали: Њихова Краљевска Височанства Њагиња Милена, Њаз Насљедник и Њагиња Милица; Њихова Височанства Њаз Мирко и Њагиња Наталија, Њ. В. Њаз Петар; царско руски министар г. Шчеглов са секретаром г. де Меком и руским војним аташеом г. Потаповим; наши министри и великодостојници, чиновништво и многобројно грађанство.

Одмах на благодарења извршено је у дворској капели крштења новорођеног Њазара сина Њихових Височанстава Њазара Мирка и Њагиње Наталије. Чин св. крштења извршио је Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан са мјесним свештенством у присуству свију чланова Владичанског Дома. Воспријемник при св. крштењу био је гост војвода И Пламенац војни министар. На св. крштењу младог Њазара дато је име Стеван.

— Г. потпуковник Потапов, овд. царско-руски војни аташе, повратио се је из иностранства, гдје је био да прихвати супругу и дјецацу.

— Г. Ризов, дипломатски бугарски агент, г. де Мек, секретар царско-руског посланства, са госпођом, и г. Жиродон Њиносте пропутовали су овдје дава Подгорицу и Никшић и походили манастир Острог.

ЦЕТИЊЕ, 26 септембра.

Руски Цар у Бечу.

Свијет је вољан да владачким састанцима даје особити политички значај баш и онда, кад се збивају у доба, кад влада посвуда потпуно мир у међународној политици и кад та састанци нијесу ништа друго до прост чин међународне учтивости. То бива због тога, што ма каква омарина владала у међународном животу, онет од времена на вријеме избијају на површину појединачна питања, ва која се мисли, да се најбоље могу ријешити путем уважљивог споразума између владалаца овијех држава, којих се истакнута питања особито тичу. Једно од таквијех питања, којим се је јевропска политика највише занимала још од 1453 год., т. ј. од кад Турци заузеле Цариград, јест без сумње тако звано питање *Источно*; али и у овоме питању једва да су се јевропски владари и њихове владе икада нашле у такој забуни, као што су се нашле сад због македонског устанка. Ова баш потоња околност и чини, те се посјета руског цара не сматра као посјета обична, него јој се због ванредног политичког стања на Балкану, као и због особитих односа који постоје између Русије и Аустро-Угарске, придаје и велики политички значај.

Дуго времена, пише „Новоја Времија“, балканска политика Русије и Аустро-Угарске ишла је свака својим путем, али је мало по мало Аустро-Угарска долазила до убјеђења, да јој треба ићи споразумно с Русијом, ако се жели одржати мир на Турском Истоку. Тако је створено земљиште за руско-аустријски споразум од 1897 г. Русија, наклоњена увијек миру, драговољно је пружила руку сусједној држави с цијељу, да се, у интересу општег мира, очува постојеће стање на Балкану и да се поради на осигурању благостања хришћанских, балканских народа.

Искуство је показало, да основни руско-аустријски споразум потпуно одговарају интересима држава, које га закључише и да ваиста помаже очувању мира на Балкану. И ако су љетошњи догађаја, који се одиграше у Јевропској Турској, довели у искушење споразум од 1897, опет га нијесу уздрмали.

На жалост, заједнички рад Русије и Аустро-Угарске није успио, да спријечи устанак у Македонији. Устанак се све више развијао и дошло је јадне последице не само за Македонију, него је кобно утицао и на односе између Турске и Бугарске. Два пута је долазило до тога, да се је мислило, да је оружане сукоб неизбежан, али су Русија и Аустро-Угарска успјеле, да рат ипак спријече.

Поред свега тога стање ствари на Балкану није престало бити опасно, и кад би догађаји, који се тамо развијају, остављени били самијема себи, последице би им могле бити кобне не само за балканске Словене него и за јевропски мир у опште. Због тога су се Русија и Аустро-Угарска ријешиле, да предузму све мјере, које ће задржати судбоносно ријешење кризе. „Ја се наддам, рекао је Тесар, подижући у Шенбруну здравицу за здравље свог Узвишеног Госта, — да ће уважљива солидарност и једнако разумијевање ствари, које нас уједињује у очиглед жалоснијех догађаја на Балкану, осигурати успјех оном раду, што га Ми споразумно предузимамо тамо, у интересу јевропског мира“.

Цар руски, одговарајући на здравицу, потврдио је ријечи, што их је Тесар изрекао. Искрена слога и потпуна солидарност руског и аустро-угарског владалаца „служи, — по ријечима руског цара, — као драгоцен јемство за успјех великог дјела мира, које с'о Ми заједнички предузимамо“. Хуманитарна цијељ, којој теже и Русија и Аустро-Угарска, „мора бити постигнута чврсто и одлучно средствима, која се као најбоља за умирење покажу“.

Ове многозначајне ријечи руског Цара, — завршује „Н. Времија“ — без сумње ће увијети зрак наде у срца хришћана Македоније и Старе Србије. Русија, у лицу свог Самодршца, објављује, да она хоће „правог и трајног умирења“ на Балкану и да ће она то постати „чврсто и одлучно“. Први корак, да се то постигне, састојаће се у томе, што ће се програм, што су га Русија и Аустро-Угарска изградиле у фебруару т. г., проширити толико, да ће се његовим остварењем знатно побољшати живот хришћанског становништва у Старој Србији и Македо-

нији. Што се пак самог извађања реформа тиче, Русија и Аустро-Угарска, споразумно с другим државама, које су потписале Берлински уговор, захтијеваће од Турске то извађање на такав начин, да турска влада, не само што се неће моћи уклонити, но неће моћи ни одложити поднесене јој захтјебе.

Прионимо за рад!

У понедељник 15. св. мј. Његово Кр. Височанство Господар благовољило је примити изасланике „Друштва за поштоманање заната и трговине“ у Црној Гори. Том приликом Њ. Кр. Височанство благоизвољило је најмилијостије поклонити друштву 1000 круна у име свога увизишеног сина и друштвеног покровитеља Њ. В. Њазара Петра.

Саслушавши симпатично програм друштва и пожеливши му успјеха и истрајности, Њ. Кр. Височанство благоизвољило је нарочито нагласити, да ће са особитом пажњом пратити рад друштва, које се примило тешког али патријотског и корисног подухвата.

Ово Владачево благовољење најбоље објелешава значај и важност тог првог нашег привредног друштва. Оно нас јасно упућује на слатки и заједнички рад на привредном пољу, пољу битних и животних интереса нашега народа и његовога благостања. То нам императивно налаже и дух времена, јер нас је вјетар западне културе и сувише захватио, да бисмо се могли оградити каквим видом и створити нешто засебно. Та се потреба и ако подопкан увидјела, и она је отворила друштво, које горе истакосмо. Његов је програм: васпитање подмладака у практичним знањима из заната, трговине и опште привредне радиности, развиће и еманципација трговине од утицаја страних елемената.

Као што се види, програм програм, тежак, али и остварљив. Треба само схватити вријеме у коме смо и прилике, које нас окружавају, па прегнути сложено и једнодушно на рад.

Заједничким напором, заједничким усталаштвом и радом помозимо „Друштву за поштоманање заната и трговине“, да изведе свој патријотски и за отаџбину неопходно потребни задатак.

Вријеме и случај не може нам ништа учинити, ако сами нећемо ништа за себе да учинимо. Смијемо ли ми, дакле, ова животна питања остављати времену и случају? Смијемо ли и даље гледати, да наши занати, наша трговина и остале привредне гране остају на ступњу, на коме се данас налазе? Хоћемо ли, да се у животним намирницама приближимо културним и напредним народима и желимо ли живјети савременим животом, онда морамо тежити и радити, да им се и развијањем и јачањем свих привредних грана примакнемо.

Огресимо се егзистенцијалним интереса и индивидуалног славољубља, презримо завист и личну пакост, па кренимо сложено на поље рада, корисног и патријотског и спремајмо се, да могамо издржати привредно-економну борбу, која нас је у велико обухватила. Не заборавимо, да ми

то морамо учинити, ако хоћемо, да будемо синови наших славних предака, који витешким прегалаштвом очуваше вјековима независност и самосталност нашој отаџбини.

Хитајмо, да подижемо привредну снагу, јер је привреда основица свакој даљој радњи људској. На рад свјесни синови наше домовине и притецимо у помоћ овој нашој младој установи, која нам ставља у изглед користи и благостања. Радом корисним, постојаним и родољубивим, само ћемо се моћи одужити Господару и Отаџбини.

У то име још једном велимо: на посао свјесни и родољубиви синови наше дивне отаџбине и слеђујмо примјеру, кога нам је Узвишени Владалац показао.

ПРИЗНАЊЕ СРПСКЕ НАРОДНОСТИ У ТУРСКОЈ.

Праведни захтјеви српског народа у Турској, око којих се од толико година води доста мучна борба, задовољени су овдје дана бар у неколико Султановом ирадом о признању српске народности. Положај српског народа у турској царвини био је од увијек неприродан и невољан. Поред свијех других невоља и патња, које трпи и остала раја, Срби су били у неком изузетном, тако рећи ванзаконском стању, још и за то, што нијесу били признати као народ и што је Турска неким кривијем оком гледала на Србе, нарочито послје српског устанка. Једва би мало починили од свакидашње борбе о необузданим Арнаутима, наводила би их још жешћа борба с Грцима или Бугарима због одржања српског народног имена и објелешја. У тако тешким приликама, признање српске народности у Турској без сумње је мила тековина. Да је Турска то питање ријешила прије десетак година, може бити да би цијеља данашња политичка и културна борба у српским провинцијама под њеном влашћу, била свошљивија и ва њу и ва наше племе. Али, на жалост, Турска је вазда била томе противна, и само каткад, силом прилика, попустала би по нешто Србима. Послје дуготрајне борбе добили су Срби једва два митрополита, у Скопљу и Призрену, и стекли су право, да отварају српске школе. Данас пак, милостиу Султановом, положај српског народа у Турској постао је одређенији у толико, што је најпослије и српско име званично признато. У томе лежи без сумње велики успјех српске народне политике. Срби су од данас званично признати као народ у Турској, и они могу с више одлучности и с већим изгледом на успјех излазити са својим народним захтјевима. Њих не може и не смије више нико игнорисати, и у састав свијех могућих комбинација односно ријешења македонског питања улази безусловно и српско питање. И када се буде радило на извађању реформа у Старој Србији и Македонији, Србима се мора дати у сваком погледу мјесто, које им као народу припада.

Разумије се, са самијем признањем српског имена не би ипак био никакав особити добитак за српско племе у Турској, ако се не би позвали фактори одмах побринули и за гаранције, које ће Србима као народу осигурати опстанак и развитак. Није доста, да се сваки Србин у Турској смије само звати Србином, а да се у то још не ријеша и питање о српској цркви, о српској школи и о фактичном учешћу српског народа у администрацији овијех крајева, гдје српски народ живи. Кад се остваре и ове природне последице признања српске народности, онда се слободно може рећи, да је питање о српској народности у Турској изведено на прави пут. Кад те концесије Турска Србима учини, онда се тек може рећи, да је задовољила своје и наше интересе. Свакако је признањем српског имена у Турској учињен важан корак на томе путу, па ако се у том правцу пође напријед, нема сумње, да ће потлаченој нашој браћи ипак сванути ведрји дани љепше будућности.

ИЗ ПОЛИТИЧКИХ ПИСАМА Чеде Мијатовића.

Госп. Чеда Мијатовић продужава у „Трговинском Гласнику“ своја интересна писма о македонском питању, из којих данас доносимо ова мјеста:

Шта су крајњи циљеви руско-аустријског споразума?

Инглеска, Француска, Италија сипају са покретом македонским, али је — у овој фази врло мало — управо ни мало — користи македонском покрету од тих платонских симпатија. У садашњој европској констелацији судбина балканских земаља зависи искључиво од Русије и Аустрије. Несумњиво је, да између те двије царевине постоји споразум и то не само шта да се ради у овој садашњој фази, него шта да се ради и послје тога. Не би била добра политика рачунати на скори радније између ове двије силе, јер би таква политика подизала своју награду на пијеску. Боље је и сигурније рачунати с фактима онаквим какви су, па ма како да су противни и непријатни нашим жељама и надама.

Шта су крајњи циљеви руско-аустријског споразума? То може бити да не знају ни Ламардор ни Голуховски. А баш и да знају, неће они то данас казати онима који не знају. Нама, журналистима и дописницима, остаје да биљежимо и прикупљамо из дана у дан поједине одјеке из културне радње, да прибирамо овдје и ондје зрак по зрак, те да колико можемо осветлимо ситуацију, да као народ не тумарамо баш по савијем густом мраку.

Извјештаји инглеских листова из Петрограда, Москве и нарочито из Одесе сложено тврде, да се Русија спрема за рат, и то не за рат на „далеком истоку“ гдје би дошла у сукоб с Јапаном и Инглеском, можда и са Кином, него за рат на „блиском истоку“ гдје би имала само Турску као противницу, а Аустрију као савезницу. Чак се тврди као позитивно, да је г. Вите смјештен с министарства финансија зато, што се ипаче противно сваком рату у садашњим финансијским приликама Русије. Као нов доказ, да се Русија спрема за неку акцију на Балкану, сматрају и тај факт, што она покушава да с Јапаном дође до неког споразума о Манџурији и Кореји, и што у Персији напушта своју агресивну политику. Цијела је истина, да Русија тражи да утврди бар за неко вријеме један *modus vivendi* на „далеком истоку“, али то само по себи не мора да значи рат на „блиском“ или „балканском истоку“. Што се тиче Персије, сумњам да је Русија ма у чему била измјенила своју политику, али истина је, да је у пошљедње вријеме инглеска политика неке омање успјехе постигла у Техерану против Русије. Даље кажу, да је сва руска црноморска флота стављена на ратну ногу, и да је она сад у сваком тренутку готова, да се крене у акцију, а на разним тачкама од Одесе па до ушћа Дунава у Црно море, стоји потпуно спремна војска од осамдесет хиљада војника. То је од прилике сума вијести, које су из Русије у Лондон пошљедњих десетак дана стигле.

ЛИСТА К.

„ЦАР МОЈЕ МАШТЕ“
приповијетка Ј. Формана
превод М. Д.

(Свршетак).

Ја нијесам помишљао, да ће доћи до тога. Хтјела сам љубити само ради тога, да попутним правнином, коју сам у себи оожељао. Зар сам знала што је то љубав? Зар сам знала, да је љубав тако ненаситна и да се никад не задовољава с оним што има. Ја сам сретнија од свију на свијету, а у исто вријеме, ја сам врло несретна. Љубити, и то кога? сјенку привиђења!

Ја сам казала томе изабранику, како сам га створила, да њим попутним мој живот, и како је он постао драг и реалан за мене. Приповиједала сам му за мога оца, за Аделу и за оне године, или, како говорим, једну годину, коју сам проживјела у болници, па и за животиње, које су ме посјећивале и цјевале ми.

Он ме је љежно и пажљиво слушао. С почетка, у првом тренутку кад сам му приповиједала, у мало што ме није разочарао, јер сам видјела, да се муком уздржава од смјеха; али убрзо постао је опет умљат и добар.

Ја морам баш све да кажем о чудноватом догађају, који се је данас збио. Послије састанка с мојим драгим, вратила сам се дома и одмах сам се срела с Аделом, која ме је запитала гдје сам била.

— Ти ударах дуваном, зар пушиш? — упита дјевојка Адела?

Срце ми престаде куцати, страшно сам се збуњила и побљежала.

— Ја пушим? Ја никад у животу пушила нијесам; али цар мој пуши. Он је

Од свију вијести, које из Париза имамо, најважнија је једна, за коју „Дели Телеграф“ каже, да је има из вјеродостојног дипломатског извора. По њој цар Никола и цар Франа Јосиф имали су сад у Бечу да дефинитивно потврде „нов програм“, који су њихови министри за спољне послове израдили. У том програму нема никакве нове концесије захтјевима македонских устаника. Напротив, Русија и Аустрија остају при свом првом програму што се тиче реформи. Нове су само двије тачке, које се тичу извршавања тога првог програма. Првом тачком утврђује се, да се Турској даде нешто времена, да савлада устанак и да заведе реформе. Друга тачка каже: ако у томе рационално широким року (по свој прилици од сада па за шест мјесеца) Турска не савлада устанак, или ако и савлада, а не уложила заведе реформе, онда ће војска руска ући у једносектор, а војска аустро-угарска у битолски и солунски вилајет, успоставити ред и остати ту, док се реформе практично у живот не уведу, а затим ће се војске те повући из окупираних вилајета, пошто Русија и Аустро-Угарска „добиву јоштва, да ће се ред и даље одржати“.

Ако је тај „вјеродостојни“ дипломатски извор „достојно добро обавијештен, онда не само да ће идућег прољећа бити окупације од стране руско и аустро-угарске војске (јер баш да Турска и савлада устанак, не може она ни онај минимум реформи, који руско-аустријски програм тражи, испунити), него постоји опасност, да те војске у оних вилајетима остану за дуго, ако не и сасвим стално. Значајно је, да тај „вјеродостојни“ дипломатски извор „помиње, да ће у највећем случају аустро-угарска војска окупирати битолски и солунски вилајет, а не помиње шта ће бити с Косовом“.

Она најновија верзија дала би доста добро објашњење оне загонетне реченице у Делкасовом реферату, по коме је он тобож својим колегама у министарској сједници рекао, да ће Русија и Аустрија интервенисати само ради извршења предложених реформи. На први мах мислио сам, да мора бити да је штампи погрешно реферисано о оном, што је Делкасе у сједници говорио. Али до данас никакве исправка није штампана послата. А ова најновија вијест из „дипломатског круга“ у Паризу, говори сасвим јасно, да се има у виду окупација дотичних вилајета руско-аустријском војском, каже кад ће и у коме случају војске руске и аустријске ући у оне вилајете, кад из њих изиђу, па чак мало тајно и тајанствено наговјештава и могућност, да се оне никад из њих и не повлаче. Ако то нијесу судбоносни изгledi за српски и бугарски народ, онда за нас и нема ништа, што је судбоносно.

Инглеска је послала три убојна брода у турске воде, а и цијела ескадра на средоземном мору има наредбу, да буде готова да може отпловити пред Солун. За лорда Ланеландона се тврди, да мисли, да руско-аустријски програм треба допунити бар том једном тачком: да се наменује Хришћанин за генералног гувернера Македоније. Инглесима би најповољнији био кандидат *принц Франа Вилхелмберг* (најмлађи брат пок. кнеза бугарског Александра Батемберга), зет Књаза Николе од Црне

тражио допуштење и ја сам му допустила.

Сјећам се, да сам Адели одговорила некакву глупост и одмах сам отишла у своју собу и тамо пресеђала око два сата у великом узбуђењу, старајући се, да себе увјерим, да се Адела шалила.

Напошљетку нијесам могла више издржати и пошла сам да потражим Аделу. Ја сам јој казала све како је било и причала сам јој за моју љубав. С почетка се смјejala, последице ме почела кривити, а најпослије заплакала је и рекла ми је да сам манита и да више ни таска неће остати код мене. И абиља, она је покупила своје ствари и отишла, а мени је мило било, што сам се од ње избавила.

Мирно сам п задовољно ручала, с мојим оцем. Не знам што се са мном догодило; али ми отац није више реалан онако, као што је до тога био; него баш на против — али да, томе су криви моји нерви.

Данас сам хтјела рано лећи, али је сан бјежао од мојих очију. Сјела сам код прозора и гледала пут терасе, — пут наше терасе, моје и његове.

О, мој љубимче! чим ће се и кад ће се све ово свршити?

Све се то свршило прже, него сам могла очекивати и свршетак тај био је чудноват. Али не, не свршетак, него тек почетак, почетак свакога добра и љепоте. Но хоћу да вам све по реду испричам.

Јутрос, последице доручка, пошла сам на своју, на нашу терасу, хтјела сам плакати ни сама не знам зашто; али нијесам могла да не пођем.

Он ме је чекао доље под терасом, браво је пријео преко оградe и сисо поред мене. Срце ми је почело ударати као и свагда, кад су се сусретали наши погледи;

Горе; ако не он, онда *Књаз Мирко*, јер је династија црногорска јако уважавана од стране двора и народа инглеског. Грци су начелно противни наименовању генералног гувернера. Грци су кроз цио пропхили вијек били размажени љубимци Инглеза. Значајно је, да сва инглеска штампа без разликe партија устаје противу Грка због њиховог „ашиковања“ с Турском. Напади инглески заболели су Грке, те је ових дана инглеској штампи достављено као једно објашњење о понашању грчке владе. „Ми смо се“, веде Грци „најприје обраћали јеаропским силама да пораде, да се уставе поколи, које бугарске комитетлије чине по Македонији противу Грка; силе нијесу хтјеле да воде никаква рачуна о нашим молбама и жалбама; остало је, или да молимо комитетлије, који наше људе кољу, пале, глобе, или да молимо султана, да их узме у заштиту; учинили смо ово пошљедње и у томе се састоји све наше тобожње туркофилство“. Добро је што Грци бар почињу да увиђају, како је глас о њиховом савезу с Турцима запрепастио, и доста гнушањем испунио, њихове најбоље пријатеље у Јевропи — Французе и Инглезе. У осталом како Французи кажу: „qui s'exalte, s'assie!“; ко се завишава, тај се сам оптужује. Тако је у овом случају с нашим пријатељима Грцима.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Извјештај II редовне скупштине „Црногорског Училиш. Удружења.“
(Наставак).

II. сједница, држана 26 августа 1903.

У 8 сах. предсједник отвара сједницу и саопштава, да је на реду друга тачка дневног реда: претрес друштвеног правилника.

Г. Радичевић предлаже, да Управа прегледа правилник, да га допуни и по потреби измјени, па тако поправљеног поднесе идућој скупштини.

Г. предсједник је мишљења, да скупштина узме у претрес правилник, па — пошто је одсутан већи број учитеља — да се пошље свијем мјесенијем удружењима на преглед редом, и онда Управа да према њиховим решењима састави правилник, како се идуће скупштине не би више овима питањем бавили и ометао рад и ред на скупштинама. — Скупштина приима предлог предсједника.

Прочитан је 1. члан правилника. Г. Симончић предлаже, да не треба мијенати име удружења „Црногорско Училиш. Удружење“, као што многи мисле, да се назива „Савез мјесних или обласних Училиш. Удружења“. — Ријешено, да остане пређашњи назив, док сва Удружења дају своје мишљење.

Чланови: 2, 3. и 4. примљени без измјене.

У члану 5. тачки б) додате „принаредни“ листа.

У чл. 6. мјесто: „предсједник, под-предсједник, два секретара“ ријешено је, да у Управи буду: предсједник, подпредсједник, благајник и два секретара.

Члан 7. примљен без измјене.

Члан 8, гдје је ријеч о дужностима предсједничког, допуњен сав. ваступа

али сам се ја обрнула и нијесам хтјела гледати у њега.

— Моја родица отишла је, проговорих ја. Ја сам јој испричала све за вас, рекла ми је да сам манита и пошла је.

— Врло ми је мило, одговори изабраник мога срца.

А мени се чини да она има право, да истину говори, одговори ми на то. Зашто ја нијесам таква, кткве су друге? Зашто ја морам живјети вјечито међу привиђењима и бити љубљена само од привиђења, које стварам мојом маштом? Адела је право казала и мени се чини да сам у самој ствари манита. О мој цару, мој изабраниче! Ја пружих к њему руке и рекох: чим ће се све ово свршити?

Мој изабраник устаде и етиште ме у свој загрљај.

Ево чим! одговори он.

Ја цикнух и падох у несвијест.

Кад сам се освијестила још се налазах у његовом наручју. Осјећала сам његово дисање, његово ударање срца.

Тако! аар ово није прилике, по-никах ја, дркћући цијелим тијелом; зар ово није сан? Ово није проста машта.

Он се наклони к мени лицем и прошапта тајљиво, али му глас дркташе:

— Да, ово није машта, ово је истина, ово је стварност, моја царнице!

Ја сам сакрила лице и склонила га на његове груди, па сам заплакала, али сузама сретнијем, свијетлијем. Свијет привиђења на свјетла ме је оставио и почела сам опет живјети реалним животом. Цар мога уображења постао је жив створ и љубљени и драги ми човек. Ја сам била бескрајно сретна, бескрајно задовољна!...

Удружење пред властима, друштвима и приватним лицима; води зв. преписку и потписује сва друштвена акта.

Чланови: 9 и 10. примљени без измјене.

Члан 11 потпуно измјенен, те гласи: молбама, жалбама и књижевним радњима — једном ријечи о свијем друштвеним потребама.

Члан 12. прочитан. Г. предсједник предлаже, да у истом члану треба да стоји, да сваки државни учитељ мора бити члан Удружења.

Г. Р. Поповић не саглашава се с тим, да буду принудне мјере, већ треба рећи *може или требало би*, мјесто *мора*.

Г. Н. Јовановић предлаже, да се стави на гласање, да се о томе не води дебата даље. — Ријешено да остане: чланом овог Удружења требало би да буде...

Прочитан 13. члан и примљен без измјене.

Прочитан 14. члан. Г. предсједник предлаже, да се измјени начин избора почасних чланова, те да између реченог остане: бира се на главнијем скупштини једногласно. У истом чл. мјесто: „а помажући, који у корист фонда допринесу... усвојено... а помажући, који годишње дају улог од 5 круна...“

Прочитан 15. члан. Г. Пешкић предлаже, да се одсутни чланови кажњавају опоменом и укором, а не новчано, као што је правилником одређено.

Г. Ст. Марковић, тражи новчану казну, којом је члан удружења у исто вријеме и морално кажњен.

Г. Р. Поповић предлаже, да онај члан, који не дође на скупштину, да се на годину искључи из чланства, а доцније да се тек по молби прими.

Пошто је о истом предмету још више говорника говорило, ријешено је: ако не би дошао и не би се на вријеме јавио скупштини, онда се први пут казни опоменом, а други пут укором.

Г. предсједник саопштава скупштини, да је сад у 9½ сата, Његово Кр. Височанство Господар удостојио депешом учитељску скупштину своје високе владачке пажње. Учитељска скупштина одазива се са небројено усклика: Живео!

Стојећи саслуша депешу:

Поздрав црногорских учитеља, скупиљених у Подгорици драг ми је, и ми били здрави, дивни моја чету црногорских знања и опитности и Црне Горе дугова снаго, поштителни младиче срдаца, која ћете вашијем примјером одушевити да куцају и добро, чисти и величини домовине. Будите здрави, радније мисли, ви, који се с нама и смјелошћу учествујете у плодну борбу потраживања љепоте, у свешту задаци обраћања младиче души.

НИКОЛА.

Депеша је прекидана неколико пута са одушевљеним ускликама: Живео!

Послије тога прочитана је депеша начелника Књ. Министарства Просвјете и Црка. Послала, г. Јова Ђенаве, која гласи:

Захваљујући Учитељском Удружењу на поздраву, Министарство Просвјете честита сретан скупштински рад и жели најбољи успјех и истрајност у племенитом подухвату.

Скупштина се одазваде са захваљујућу Министарству Просвјете на честитању и племенитијем жељама.

За овим је настављено даље читање правилника.

Гл. 16. примљен с малом измјеном.

Члану 17. додато: „... Остали пак чланови имају сва чланска права, само не могу бирати, нити бити изабрани.“

Чланови: 18, 19, 20. и 21. примљени скоро без измјене.

Чл. 22., гдје је ријеч о избору Управе, цио измјенен, те гласи: пошто Управа поднесе свој извјештај, а у исто вријеме и оставку, и пошто контролни одбор поднесе свој извјештај, онда се приступа избору нове управе.

Чл. 23. и 24. изостављени су.

Чл. 25. и 26. примљени су с малим измјенама.

Чл. 27. Одлуке и главне и ванредне скупштине пуноважно су и са онолико чланова, колико их дође, додаје се: док се ова правила коначно уреде.

Чланови: 28, 29, 30, 31, 32. и 33. примљени су с малим измјенама и допунама.

Чл. 34. изостављен је као измишљен.

У 35. члану мјесто: „... да се исплаћују непредвиђени трошкови, које би скупштина или ванредна сједница одредила,“

ријешено: „... да се исплаћују трошкови, за друштвене потребе, које би скупштина одредила, или Управи до 20 круна.“

Чл. 36. изостављен је.

Члан 37. потпуно је измијенен, те гласи: Новцем фонда рукује благајник по решењима скупштине и Управе, на сав.

35. чл. овог правилника.

Гл. 38. изостављен је.

Чланови: 39, 40, 41, 42. и 43. примљени су с малим измјенама.

Пошто је довршен преглед правилника, онда је ријешено, да правилник мора проћи кроз сва удружења до 1 јануара 1904. год., како би Управа Црн. Училиш. Удружења могла на вријеме средити исти,

и послати на потврду надлежним властима.

Многи чланови мисле да допуштење, да прије свршетка скупштинског рада због нужних домаћих и дужносних потреба пођу. Задовољено је тражење г. г. попа А. Драговића и Илије Ђолевића.

Г. Ристо Поповић предлаже, да се не узима у претрес „Наставни план“, већ да се то учини идуће године због кратке времена, а да се данас доврши рад скупштински.

Госп. предједник предлаже, да се моли Министарство Просвјете за допуштење, да скупштина продужи свој рад на дан два.

Скупштина прима предлог, а преглед „Наставног плана“ оставља за попледњу тачку дневног рада.

Г. предједник оглашује, да је према решењу скупштинском на дневном реду читање радова. Саопштавајући скупштини да он има свој рад: *учишљив положај и задатак поета: Ко има какав рад нех се пријави? Пријављује се г. Ф. Протић са својим радом: учишљив и родољубив као главни чиниоци народног напретка*. Још се пријављује више г. г. учитеља са својим радовима.

Јања са више говорника, који предлажу, да и читање радова остане, па да се посвршавају нека житија питања, те, ако имадне времена, онда ће се и радови читати, т. ј. ако Министарство Просвјете одобри, да скупштина ради још два дана.

Господин предједник објављује, да су на дневном реду предлози.

Госп. Р. Поповић предлаже, да се прочуе све Окружнице Глав. Школског Надзорништва, те пошто се за многе зна, да су издате због појединих учитеља, да се за такве моли Књ. Министарство Просвјете, да им изгуби снагу, јер није разлог, да се у њима пребације многим појединцима, већ нех се такви каже. О овом предлогу говорило је више говорника, износили разна мишљења. Послије подуже дебате предлог г. Поповића усвојен је.

Госп. Р. Марковић предлаже, да се држи парастос бившем Главног Школског Надзорнику, појојном *Ђуру Поповићу*. Предлог је усвојен и ријешено, да се држи сјутра (28 окт.) у 11. сати прије подне.

Госп. предједник саопштава скупштини, да је Министарство Просвјете одобрило скупштини рад још за два дана и чита брзојав. Скупштина се одазива са узвиком: *хвала!*

Госп. Зарија Радићевећ предлаже, да скупштина пригласи учитеља ладне видљива знака признања борцима и мученицима за хришћанске народе на Балкану, погинулим руским војскама у Митровици и Битољу, Григорију Шчербини и Александру Ристовском. Овај предлог изавао је велики број говорника, који са значајним одушевљењем изражаваху се спрам браће нам мојној Русије, која штити интересе хришћанских народа, те шаље такве витешке борце, који су вољни дати и свој живот за правду. Предлог је једногласно усвојен и ријешено, да се парастос одржи 29. окт. као и упокојена литургија. О овоме — по решењу скупштине — пошли су предједник и подпредједник, да павијесте Обласног Управитеља господина Шпира В. Поповића.

Господин предједник затвара сједницу и закажује другу сјутра у 7. сати прије подне.

(Свршетке се)

(Вечерњи курсови у Русији за опште образовање). О јесени прошле године основани су у женској петроградској гимназији вечерњи курсови за опште образовање, већином филозофског садржаја. Резултат су били повољни, те је гимназијска управа замолела, да може и ове године радити у истом правцу и држати те вечерње курсове. Ријешење о том већ је стигло, те ће ти курсови почети 2/15 октобра ове године. У овој школској години намјеравају се држати ови курсови: историја филозофије Х.Х. вијека, психологија, увод у естетику, филозофија права, историја новије руске литературе, узајамност измјеша русесакса и реформацији, увод у зоологију.

Би ли се могло почети и код нас са оваквим практичним предавањима за опште образовање? Када би се почело, могло би се видјети овда, што би било најбоље, најпрече и како се спрваћа најлакше. Без почетка нема ни свршетка!

(† Др. Драгиша Мијушковић). У понедељник, 22 окт. преминуо је, послје кратког и тешког боловања, овај још млад професор београдске Велике Школе у 45 година свога живота. И ако је пок. Мијушковић био касациони судија, а ове године постао и државни савјетник, он је познатији као професор. Покојни Драгиша био је професорски сен. Основну школу учио је у Београду и Алексинцу, где је учио и ректор. Правни факултет је свршио 1877—78. године и за тим је послат као државни питомац на историју словенског права и правно историјске науке, које је учио на универзитетима у Прагу, Варшави, Минхену и Паризу. Послије положио доктората у Прагу, навраћ је г. 1886 за

професора словенског права на Вел. Школу, где је остао до 31 маја 1899, када је постао члан касаци. суда. Покојник је писао много по правничким часописима, „Просвјетном Гласнику“ итд. Пренео је Пандекте Арнта, енциклопедију права Дел. Будиче, Пирхона путовање по Србији које је (доживјело два издања), Бидот, поставио народа (издање књижевне задруге). Био је члан скоро свију српских просвјетних и правних савјета, дисциплинских и испитних комисија. Бог да га прости!

(Рудолф Фалб умро). Познати метеоролог, који се бавио прорицањем времена, Рудолф Фалб, умро је ових дана у Берлину у 66 година живота. Фалб је родом из Штајерске. Свршио је богословске науке и дужи времена био је римокатолички свештеник. Год. 1872. пријео је у протестанте. Од тог доба живио је у Немачкој и бавио се искључиво астрономијом и метеорологијом, у којој је струци написао више значајних дјела. Фалб је у свим аспектима имао својих приврженика и људи, који су одобравали и ширили његове теорије. Његови „критички дани“, т. ј. дани, кад су у вгледу ванредне промјене времена, познати су цијелом образованом свијету, па и ако су каткад изложени били изругивању, ипак су се већином обистинјавали.

Примили смо на приказ слиједеће књиге:

Србобран, календар за 1904 годину са 78 ванредно лијепог слика. Уредили: Св. Прибићевић и Ј. Бањанин. Иадала Српска штампарија у Загребу. Цијена 1 круна. — Уз календарски дио и поуке из области православног хришћанства, доноси Србобран за г. 1904 у забавно-поучном дијелу све радове: 1. *Прав српски уставак (1804—1813)*, од Др. Мих. Гавриловића; 2. *Буна на даије, pjesma српског гуслара Филипа Ватлића*; 3. *† др. Давид Радивојевић*, од уређивача; 4. *Није ли наш народ тако, да му то смета материку*, од Др. М. Јовановића — Батута; 5. *† др. Јован Пачи*, од уређивача; 6. *Шта ли је причала стара икона*, приповијетка Милана Будисављевића; 7. *Политриједне уставице у Краљевини Србији*, од Паје Т. Ђаковића; 8. *Не живи по заповијестима бојској, ко се не држи имена српског*, од П. Аршинова; 9. *Како биће живи, или зашто мислићу брбимо*, од П. Аршинова; 10. *О кршћеници Хаим Сава Косановића*, од Димитрија Микова; 11. *Српско трговачко удружење*, од Милана Поповића; 12. *Пјесма једног словеника*, од Слободана; 13. *Заграда*, приповјетка од Петрова; 14. *О зајену силне бубе*, од Вел. Чолића; 15. *Тешки живот од др. Петровског*; 16. *Значај и садржај поменка ријеке*, од уређивача; 17. *Садна Комарева*, приповијетка М. Прибићева.

Поред тако обалатог садржаја, који је ваљано обрађен, а при тако ниској цијени, не би смјела ни једна српска кућа остати без тог календара, који најтачније препоручујемо.

„Упуство у енглеском језику“. Ова је књижница намијењена за оне земљаке, који путују за Америку. Писац је видио какве потешкоће срјетају наше људе код првог стицања у Америку; а без познавања језика, те се је с тога потрудио, да им састави кратко упуство. У овој књижници наћи ће наш аемљак све потребне ријечи, као и кратке разговоре. Књига је штампана латиницом, а тако исто изговор енглеских ријечи. Цијена јој је са поштом круна 1-10 хел. Писма и новци шаљу се. Драгомиру Миловићу. Трг Николе Томаса 1, Трет.

„Ex oriente lux“. Писмо (далматинског епископа Милана) поводом предавања професора Делића, изданих под насловом „Bibel und Bibel“. Издао В. С. Зидар, 1903. Цијена 1 круна.

Др. Ф. Делић, професор семитских језика на Берлинском свеучилишту, држао је више предавања о вези измјеша старо-завјетне библије са историјом и религијом старог Вавилона и штампао их у књизи „Babel und Bibel“. Учени епископ Николаи показује горњим својим писмом, на какву странупитицу може човјека навести разум његов у питањима вјере, кад се сушине поуздава у самога себе, а пренебрегава авторитет цркве.

Само име митроносног писца доволја је препорука за ову књигу, која се добија у књижари Е. Шенфелда у Зидру.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 26 септембра.

(Санитарни конгрес у Паризу.) На санитарном међународном конгресу, који ће се држати овога мјесеца у Паризу, аступаше књажевуку црногорску Владу, г. граф Кински, олунмоћени министар и из ванредних посланик Ђ. и кр. и Аустро-Угарски делегат на поменутом конгресу.

(Из Друштва за потп. заната и трг. у Црној Гори.) Нов добротвор — запатлија. Г. Нико Лукија Почек, кувар у Вел. Локанди г. В. Вудетића, који је и раније прилажио друштву кр. 12 хел. 72 (брубања

јлат), уписао се је сад и ва члана добротворног друштвеног и положио је у готову члански улог од 150 круна. Овај примјер најјасније говори сам собом, како један вриједан и поштен наш занатлија ана цијелити циљ овога привреднога друштва, и како га радо помаже откидајући тако рећи од устију својих. — Хвала госп. Почеку за овај његов хвалевриједан и умногоме врло поучан примјер!

Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори има додуше још неколицину занатлија уписника за чланове добротворе, али по донесеном одборском закључку не објављује никога прије нешто члански улог ллати.

Неки овд. добри људи пораваше се између себе и покупише прошле недјеље 70 круна и 86 хел. добровољних прилога за путни трошак и хаљинице за двојицу сиромашно добре дјеце, Михајла Вешковића и Братоножића и Ђорђа Зовића из Подгорице, које ово друштво на занат посла. — У име тих свромаца, нека је и од стране Друштва за потп. заната и трг. у Црној Гори свој г. г. приложницима свсрдца хвала.

(Вријенос тијела пок. Бакића.) Лојдовим паробродом стигли су данас из Цариграда у Бар сиртин остаци пок. Митра Бакића, бившег књ. министра у Цариграду, одакле ће бити пренесени и сахрањени у родном му мјесту. У тузној пратњи налази се госпођа удова Бакић, са својим синчићем Александром. Родбина пок. Бакића стигла је с Андријевице још раније у Бар, да дочека и спроведе његово мртво тијело до вјечне куће.

† Војвода поп Ристо Бошковић. У четвртак рано у јутру, 18 окт. м. иза дугог и тешког боловања преселио се је у вјечност један од првака племена Бјелопавлићског, војвода поп Ристо Бошковић, који се је како по поштену и јунаштву, тако и по племенитости душе и карактеру могао убржити међу прве Црногорце.

Покојник је рођен 2 фебруара 1825 године. Пошто онда још није било школа, пошао је као дјете у манастир Острог и ту је добио образовање, које му је било потребито, да може ступити у свештенички чин. За свештеника рукоположен је године 1841. Пошто се је Црна Гора налазила онда у непрестаним ратовима, поп Ристо је у тим ратовима примао увијек живог учешћа, одликујући се на свим бојним пољанима, те је и добио у свом племену глас као један од најбољих јунака. Због овога витешки књаз Данило постави га, године 1858, за војводу од Бјелопавлића. Данас сретно владајући Господар, познајући попу Риста као човјека бистра ума и честита карактера, постави га, године 1861, за сенатора. Ушљед овога, као и ушљед другејих послова, што их је морао вршити, он је био принуђен да напусти редовно вршење свештеничке службе.

За вријеме рата 1862 године, успјешно је више пута командовао по са једним, повјереним му одјељењем војске, што му је и главни командант цијеле војске, Велики Војвода Мирко Петровић, признао у своме „Јуначком Споменику“. Као сенатор вршио је своје дужности ревностно и са вјесно на потпуно задовољство како Господара, тако и народа.

У потоњему рату од 1876 био је војвода поп Ристо придијељен главном команданту јужне црногорске војске, г. војводи Бјужу Петровићу, те је својим ратним искуством и вјештином знатно допринио у добивеној победи на Тријепчу. Тачајем даљег ратовања, године 1877 и 1878, био је заједно с осталим војводама у главном штабу, као савјетник уз свог Господара.

Послије рата, заједно с осталим савјетницима, пензионирао је и своје старачке дане проводио је у кругу своје породице на Орлој Луци, али га је приликом великих народних свечаности увијек Господар признавао, те се је за њега налазао.

Његова појава у друштву била је свакоме пријатна и од свакога је предисрије тан с највећим поштовањем и љубављу.

С војводом Ристом Бошковићем одлази у гроб један од оних првијех јуначкијех и племенитијех типова старог црногорског параштаја, који је допринио да Црна Гора стече оно име, којим се данас у свијету слави и који је окићен био таквим врлинама, да би жељети било, да их наш млађи нараштај у потпуности наслиједи и као највећу светињу чува.

Одмах послје покојникове сирти како нам пишу са Орје Луке, — звијештен је о томе наш Увјештен Владајући Дом, с којим су покојника везивале и родбине везе, јер је био ожењен госпођом Јаном, сестром Књаза Данила и Великог Војводе Мирка, а тешком данас сретно владајућег Господара.

На глас о његовој смрти стекли су се истог дана код покојниковог тијела његови рођаци и својта и већи дио племенског свештенства, које је вршило над њим прописане свете обреде.

Скоро сви Бјелопавлићи и други његови поштоватељи, предвођени својим командирима, капетанима и официрима, похитали су да по уобичајеном реду ожеде и

предаду матери немљи смртне остатке свога љубљеног Војводе.

Истог дана на 11. сати прије подне стигао је Ђ. Височанство Књаз Мирко, у пратњи Ађутанта г. Михаила Поповића и својих перјаника, те је покојниковој породици изручио дубоко саучешће Њихових Краљевских Височанстава Књазу Господара Књагиње Милене, Књаза Престолонаследника, Књагиње Милице и цијелог Височанственог Двора.

Послије овога слиједио је спровод овајем редом:

Пред ковчегом ишли су ђаци орједничке школе и учитељи орједничке и ждрбаничке школе, за њима су два подофицира носили покојникове ордене, затим, ковчег ношен свештеницима, уз који је ишао Ђ. В. Књаз Мирко са својом пратњом и блиска својта. — За онима г. г. командирима, капетани, официри, и остали народ у ваљким гомилама. Са обје стране ковчега ходила је чета војника под оружјем, одајући прописане почасте.

Опијело је извршено у храму светог Николе, а за тимем су смртни остаци предати матери земљи. На гробу се је с покојником опростио г. учитељ Јован Пешић сходном и лијепом бесједом, иза које је Ђ. В. Књаз Мирко узвикнуо: „Слава му!“, а сви присутни на то су се одаивали са: „Слава му и вјечни спомен!“

(Из општине вароши Цетиња.) У четвртак, 25 овог мјесеца, у 5 сати послје подна састали су се новоизабрани општински одборници и њихови зајменици у одашној Општинској Кући, те су према скоро сакционисаном „Закону о уређењу варошких општина“ положили заклетву. Као представник надзорне власти био је г. кап. Јово Већер, секретар блазе Управе.

Прва сједница новог општинског одбора одржале се у идућу неђељу, 28. овог мјесеца, у 3 сата послје подна, са овим дневним редом:

1. Потврђење и постављање општинског чиновништва;
2. расправа о извазетним општинским прирезима;
3. савјетовање и одлука о пољепшању вароши и варошког парка;
4. вијећање о општинском предрачуњу;
5. накнадно одобрење извјесних општинских расхода;
6. ријешења на извјесне молбе поднесене одбору;
7. евентуални предлози.

Нека је срећан почетак, да Бог да!

(Вријеме). — Послије скоро пуна три мјесеца несносне суше, почела је прошле ноћи, око 1 сат по поноћи, падаати киша, која још и данас пада. Суша је, осим другејих невоља, проуарковала била такву безводницу, да се тога од давнијих доба не памти. Ова ће киша бар тај недостатак накнадити и помоћи, према не у своје пријеме, да се шгогод од озимих жита посије.

— Пишу нам с Градца (Љешанска нахија), да је лицем на Кртован-дан тек године преминуо тамо поп Станан Кужић, у 67-ој својој години. Њега данас жали и оплакује не само његова породица, већ и цијела наша нахија, као и многи други Црногорци, који су га познавали. Рођен од старинске и јуначке породице Кужића 1836-те, године покојни Станан будући још дјететом, учио се код својег дједа поца Локице и стрица поца Ивана племенитости, који га и сиреме за свештенички чин, а само посвећење добио је од Митрополита-Господара црногорског Петра II-ог.

Својим животом и радом поп Станан се показао не само као добар и побожан служитељ Олтара Господњег, већ и као ваљач ратник и уопште као поштен, мирољубив, гостољубив и корисан човјек у племену. Колико му је на срцу лежало интерес своје цркве види се по томе, што је на свирном часу препоручио својој породици — Кужићима, као и осталим Грачанима, да се црква на Вељој Гори и Паринама поправе и украсе онако, како је он то са друштвом уредио био.

Колико је пак покојник био уважен и поштован од народа, доказ је онај велики спровод од хиљаду особа из Љешанске и Ријечке нахије, Књазана, Зогарача, Зега и Љешкопоља, који од куће до гроба покојника попатрине и попледњу му почаст указаше. У спроводу су најприје ишли ђаци школе градачке са учитељем, а за њима седам свештеника, међу којима бијаху и два стара друга покојника — поп Петар Пејовић и поп Пеша Вукчевић. Иза свештеника налази се мртвачки одар, па главари и остали многобројни народ. Опијело су извршили господа свештеници: Мило Пејовић, Крсто Радуловић, Јован Р. и Јован З. Вукчевић и Томо Кужић.

Овакав одзив народа знак је особите љубави и поштовања, које је покојни поп Станан запста и заслужио.

Лака му родна земља и вјечни покој његовој доброј, поштеној и племенитој души!

— један од присутних —

МАЈДЛИНГ, 20 сеп. — После срдачног опрштаја са Тесаром, руски Цар отпутовао је у Дармштат.

БИОГРАД, 21 сеп. — Краљ је примио новоизабраног председника скупштине Аду Станојевића и потпредседника Николу Николића и Љубу Давидовића, па је са тимем повјерио састав новог министарства генералу Грујићу.

БИОГРАД, 22 сеп. — Ново министарство састављено је овако: Грујић, председник министарства; Андрија Николић, спољни послови; Стојан Протић, унутрашњи послови; Никола Николић, правда; Љуба Стојановић, просвјета; Милић Радоновић, финансија; Влада Тодоровић, грађевине; Тодор Петковић, привреда; пуковник Андрејевић, рат.

БЕЧ, 22 сеп. — У конференцији између Ламдорфа и Голуховског у Мирцштегу закључено је, да аустро-угарски и руски влада својим посланицима у Цариграду отправе идентичне ноте овог садржаја: Док су с једне стране уставски комитети сметали хришћанско становништво у трима вилајетима, да помогну провађање реформа, које су предложиле обе владе, с друге су стране органи Портани, којијема је извођење реформа повјерено било, уопште показивали мало ревности и несклапања ове мисли, којом је ово дјело задржано. Да сада посведоче своју чврсту одлуку о потпуном извођењу реформа, обе владе сложиле су се у најусушљивијем начину надзора, о чему ће посланица неодложно добити подршку упућена.

И ако обе државе у потпуној мјери признају право и дужност порте, да угуши неред, што их изазивају комитети, ипак жале, што је то угушивање невода било праћено изгредима и вулунима, услед којих је страдало и мирољубиво становништво. С тога им се чини неопходно вужно, да се жртвама ових жалоснијих догађаја прискочи у помоћ. Горепоменуте инструкције упутиће посланике подробно о хуманитарним акцијама, које ће бити вужне за помоћ становништва, које је лишено свих средстава за опстанак и за олакшање његовог повратка кућама, па подизање пожаром разорених села, цркава и школа. Владе аустро-угарске и руске тврдо се надају, да ће непрекидним настојањем постићи циљ: да се тешко измученим покрајинама трајно поврати мир, а оне су и убијеђене, да ће њихове непристрасне савјете сви, којијех се тичу, у сопственом интересу послушати.

ДАРМШТАТ, 21 сеп. — Руси цар стигао је овамо.

БЕЧ, 23 сеп. — Оба владоца веома су задовољни са резултатом конференција у Мирцштегу и као видљив знак задовољства одликовао је руски цар Голуховског ордеом св. Аустрије у бриљантима, а аустријски цар Ламдорфа ордеом св. Стевана у бриљантима.

ВАШИНГТОН, 23. сеп. — Један човек, по имену Елиот, дошао је данас у „Бијелу Кућу“, да говори са председником Руавелтом. Док се је разговарао са жандармом, Елиот изводи револвер, али је одмах рапоружан и ватворен. Изгледа да је луд.

БЕЧ, 24 сеп. — Тесар је примио јутрос у аудијенцију Куена — Хедерварија и повјерио му да привремено води послове до коначне одлуке о његовој оставци. Тесар је поввао Села, да чује његово мишљење о положају.

ДАРМШТАТ, 24 сеп. — На подне је извршен цивилни брак између књаза Андрије Грчког и књагиње Алисе Батенберг.

БУДИМПЕШТА, 24 сеп. — У

Сегедину постављен је на споменик Кошутов вијенац с натписом: „Задржани војници твојој светој успомени.“ Војништво је вијенац одстранило и понијело га у полицију, одакле је посредовањем полицајца Полцнера постављен поново на споменик. Војска га је и опет одстранила, на што се је свјетина почела бацати камењем на војни стан. Војска је пуцала и петорицу ранила.

БИОГРАД, 24 сеп. — Скупштина је отворена престоном бесједом, коју је Краљ читао. Краљ захваљује најприје министарству Авакумовићевом, а за тим наглашује, да се Србија налази у пријатељским односима са свим силама, нарочито с братском Русијом, сусједном, пријатељском Аустро-Угарском и с балканским државама, додајући, да ће настојати, да се такви односи и даље одрже. Краљ за тим јавља, да му је саопштено, да је султан издао ираду о признању српске народности у Турској и нада се, да ће султан брзо успјети, да успостави ред у Македонији и Старој Србији. Краљ жели, да скупштина покљони највужној војсци, која не престаје уважавати народно повјерење.

ЦАРИГРАД, 25 сеп. — Повјерљиве вијести из Софије јављају, да централна управа комитета спрема манифест, у којем се изјављује, да ће комитет прекинути до прољећа покрете чета и атентате динамитом, ако Порта престане са угушивањем Бугара у Македонији и сабрања сваки вулум.

ЦАРИГРАД, 26 сеп. — Никав глас није до сад стигао из од стране консула, из Порте о покољу у Разлогу, гдје је, по бугарским вијестима, тобож 800 људи, жена и дјеце поубијано од турске војске.

ОБЈАВА.

Царско-Отоманско Посланство на Цетињу својом нотом од 30 опог. мц. — по нов. кал. — број 8211/27, јавља: да Власти Царске, ради обзбеђења црногорских поданика при путовању преко Бера на Србију, прате их жандарима до на Јавор.

Но како долазак ових путника у Бера готово сваког дана у малим бројевима ствара тешкоће властима а умор жандарима — Царска Влада, да би овим потешкоћама стала на пут, ријешила је да се прате у маси 1. и 15 сваког мјесеца — по старом календару.

Које се овим ставља до знања путницима.

Број 5157.

Цетиње, 18 септембра 1903

Из канцеларије Књаж. Министарства Иностранних Дјела.

ОБЈАВА.

На основу народбе Министарства Унутрашњих Дјела од 17. августа ове године Број 1066. позивају се сви они, којима су биле даровате земље у Загоричу, забјелу у Зети, на које се нијесу населили, а које им други држе, или су нерађене, да се пријаве у канцеларију ове Управе најдаље до 17. новембра 1903 године ради коначног ријешења о држању истијех.

Ко се не пријави до тог рока, губи право на даровницу, која ће остати на расположење Књаж. Владе.

Број 368. Из канцеларије Зетско-Брдске обласне Управе 29. августа 1903 г. у Подгорици.

ОБЈАВА.

Главна Управа Швајцарских Пошта изјавијестила је нашу Управу, да је Персија пристала на међународну вашингтонску конвенцију о разјени поштанских пакета.

Број 4846

на Цетињу 25/9 1903.

Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Кња. Министарства Унутрашњих Дјела.

ОБЈАВА.

Кња. Министарство Финансија даје на јавну лицитацију прелос државне соли од Плавнице до Подгорице и од Плавнице до Никшића.

Годишња је количина соли: Плавница — Подгорица 1000000, а Плавница — Никшић 1,500000 килограма.

Ко би желио предузети речени прегон соли за једно или оба вишерећена мјеста нека се пријави у Канцеларији Министарства Финансија 6. октобра т. год. у 9 сати прије подне, којег ће се дана закључити контрат са понудиоцем најнижих цијева, ако буду повољне.

Лицитанти су дужни положити кауције у готову новцу 100 или у непокретностима 150 наполесна, иначе неће дозвољено бити лицитирати.

Ближа обавјештења и услови могу се виђети у канцеларији Ман. Финансија сваког радног дана за пријеме канцеларијских ура.

Број 1183.

Цетиње, 27. септембра 1903

Министарство Финансија.

ОБЈАВА.

У канцеларији Министарства Финансија држаће се 15. октобра ове године јавна лицитација за набавку дрва за огрев канцеларија државних надлештана на Цетињу.

Сви они, који би жељели тога дана лицитирати, могу од 28. ок. мј. до сзпаченог рока лицитације пријавити се у канцеларији Министарства Финансија, гдје ће добити пужна објашњења по свом предмету.

На лицитацији уговор ће се закључити са понудиоцем најниже цијене, који је у томе случају дужан и кауцију (било у готовом новцу било у непокретном имању) од круна 2000 положити.

Укупна количина дрва, коју би требао закупник да добави, износи 2300 метара, коју ће закупник према односпом уговору са Министарством Финансија издавати државним надлештима.

АБрој 1207. Из канцеларије Министарства Финансија 27. септембра 1903 год. на Цетињу.

ОГЛАС.

Јавна продаја непокретности Јоша Максимовића из Подгорице извршиће се дана 4. октобра тек. године.

Види оглас у „Гл. Црногорца“ од 1903 год. број 30.

Број 423.

IV. 1903 год.

У Подгорици, 10. септ. 1903.

Из канцел. Кња. Обл. Суда.

Р. 40 Бр. 213 1—1

ОГЛАС.

Јавна продаја непокретности Божја Попова Вујачића из Голубваца извршиће се 13. октобра 1903 год. Види оглас у „Гл. Црногорца“ од 4 фебруара 1902 год. број 6

Број 58.

Зета, 12. септембра 1903.

Кап. Теодор Теодоровић.

Р. 35 Бр. 114 1—1

ОГЛАС.

1. Износи се на јавну продају дољеописана непокретност Лазара Митрова Ђурђенца из Лукова, која је процијењена круна 522.

2. Продаја ће се извршити на лицу мјеста

3. За продају се одређују три рока: први 20. октобра, други 20. новембра, а трећи 20. децембра, у три сата послје подне.

4. На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на трећем и ниже, али наикако испод 1/2 процијењене вриједности.

Свака лицитант дужан је платити јемства 10% од процијењене вриједности.

5. Појављују се сви они, те имају на не покретност какво реално право, дужникови повјерљивости и они који имају какво право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: 3 1/2 рала земље, и 1/2 косе ливаде и 1. комад горе око исте тако зване „Крстоваче“, са границама: од истока Владимир Костан, од запада Машан Мирков, од сјевера Јован Горчанов, од југа пут.

Број 302.

Луково, 1 септ. 1903.

Кап. Перко Ђукановић.

Р. 155 Бр. 215 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Дубоко тронути и узвијељени смрћу нашег никад незабрањеног оца, односно брата и стрица

попа

СТЕВАНА КАЖИЋА.

који се послје кратког боловања пресели у вјечност 14. ок. мјесеца, за особиту дужност сматрамо овим путем изјавити најтоплију благодарност свима нашим знајцима и пријатељима, који не пожалише свога труда, тек да лично дођу и нашем драгом покојнику пошљедњу пошту укажу, и тим нашу тугу у неколико ублаже.

Хвала г. д-ру Кукудићу на срдачном заузимању, да покојника из члустри смрти отргне.

Понаосб хвала г. г. свештеницима из наше нахије и са стране, који онако лично опожаше и опраташе покојника, а тако и учитељу са Цетиња.

Хвала г. подкомандиру Саву Костићу са Цеклињанима и Добрињанима; г. попу Крсту Радловићу са Комањима; г. подпоручику Ђорђи Драговићу са Загарчанима; г. барјактеру баталионском Илији Алексићу и Фалишу Муголи са Љешкопљанима и Зенанима.

Неизмјерна хвала г. г. командиру Симону Вукчевићу и капетану Јоку Радловићу са свом браћом Љешанима, који у оноликом броју похиташе, те покојника оплакаше и до вјечне куће напраташе.

Немамо ријечи, којима би ма и у блиједој слици изразили благодарност наше душе свима онима, који нам ма којим путем, присуством или писмено, тугу ублажише, на што им свима неизмјерна и вјечита хвала.

Град Ц, 15. септембра 1903. год.

Ожалошћени:

Син Симон, учитељ; брат Преле подкомандир; синовац поп Томо, са осталом породицом

Р. 210 Бр. 98 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Са тужним и узвијељеним срцем јављамо свима нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да се је наш јединак и никад непрежаљени син

Павле,

у 3-ој години свога млађаног живота — послје кратког али тешког боловања 1. овог мјесеца преселио у вјечност.

Јако дирнути великијем одзивом саучешћа, који нам је у неколико огромни бол за малим покојником ублажио, немогуће нам је пропусти, а да овим путем најискренје не захвалимо ондашњим становницима вароши Јабљака и околине — који за вријеме боловања много нам јединца непрекидно дијелише и понуде даваше.

Вјечита хвала г. војводи Л. Сочини на његовом телеграфском саучешћу, а такође срдачна хвала г. г. браћи Марићи из Колапина; Милу Томашевићу, Јолу Јовановићу, Перу Костићу, Новици Јокановићу, који похиташе изјавити своја саучешћа у најпопрголомој жалости.

Особита хвала г. г. попу Шаулићу, ондашњем телеграфисту Петру Шкерковићу, и Николи Јовановићу, ондашњем учитељу, — који много нам јединца за вријеме његове болести посјеђаваше и пошљедњу вјеч покојника предаваше.

Незамјерна вјечита хвала кумовима, пријатељима и познаницима, који се на глас смрти нашег јединца у великом броју сакупише, и наикада непрежаљеног покојника тужно и жалосно оплакаше и до вјечне куће испраташе.

Хвала буди сваком, ко нам овим приликом, било лично, телеграфично или писмено изјави своје саучешће, те нам таме бол и тугу знатно ублажи.

Јаблак, 15. септембра 1903 год.

Ожалошћени:

отац: Петар Тошић; мајка: Вадосава, стриц: Новица, са осталом родбином.

Р. 232 Бр. 99 1—1